

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 24494/06

Şevket GÜNEŞ ve diğerleri / Türkiye

Başkan

Ksenija Turković,

Yargıçlar

Jon Fridrik Kjølbro,

Georges Ravarani

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Abel Campos'un katılımıyla 1 Mart 2016 tarihinde, Komite olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), yukarıda belirtilen 14 Haziran 2006 tarihinde sunulan başvuruyu dikkate alarak, yapılan müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2016. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Ekteki listede isimleri yer alan başvuranlar, Türk vatandaşlarıdır. Başvuranlar, Avukat M.N. Eldem tarafından temsil edilmektedirler. Davanın koşulları, başvuranlarca ifade edildiği şekilde, aşağıdaki gibi özetlenebilir:

2. Başvuranların yakını Kenan Güneş, 27 Eylül 2004 tarihinde, eğitim gördüğü Kırıkkale Üniversitesi'nin bahçesinde ölü bulunmuştur.

3. Kırıkkale Savcılığı, 28 Ekim 2004 tarihli bir iddianame ile, Kırıkkale Ağır Ceza Mahkemesi önünde sanık S.B.yi suçlamıştır. Otopsi raporu 8 Aralık 2004 tarihinde düzenlenmiştir. Ardından, 8 Şubat 2005 tarihinde, İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı tarafından bir bilirkişi raporu sunulmuştur.

4. Kırıkkale Ağır Ceza Mahkemesi, 12 Nisan 2005 tarihinde, başvuranların yakınının arkadaşları ve davanın tanıkları olan S.A., H.M.T. ve R.E. isimli diğer üç kişiyi devam eden yargılamaya dâhil etmek amacıyla başvuranların soruşturmanın genişletilmesi yönündeki talebini reddetmiştir. Başvuranlar, söz konusu şahısların ölüm olayına karıştıklarına dair şüphe duymuşlardır.

5. S.B.nin savunmasında yer alan ifadelere göre, söz konusu üç kişi, kendisi ve müteveffa arasındaki tartışmayı görmüş, onları ayırmak için müdahalede bulunmuş ve o esnada olay yerinden ayrılmıştır.

6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin ret kararının ardından, başvuranlar söz konusu üç kişi hakkında resmi şikâyette bulunmuşlardır. Kırıkkale Savcılığı, 31 Mayıs 2005 tarihinde, söz konusu ölüm olayına suçlananlardan herhangi birinin karışmış olması konusunda aleyhte delillerin yetersiz olduğu gerekçesiyle bu bağlamda kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir.

7. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi, 2 Aralık 2005 tarihinde, kovuşturmaya yer olmadığına dair karara karşı yapılan itirazı reddetmiştir.

8. Sonunda sanık S.B. 19 Ocak 2006 tarihinde, adam öldürme suçundan 15 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.

9. Yargıtay, 26 Haziran 2007 tarihinde, söz konusu kararı onamıştır.

ŞİKÂYET

10. Başvuranlar, Sözleşme'nin 2, 6 ve 13. maddelerini ileri sürerek, yakınlarının ölümünden ve somut olayda ihtilaf konusu olaylarda suç ortakları olarak değerlendirdikleri üç kişi hakkında yürütülen ceza soruşturmasının etkin olmamasından şikâyet etmektedirler

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

11. Başvuranlar, özü itibariyle, yakınlarının ölüm olayına karışmakla suçladıkları bazı kişiler hakkında soruşturma yapılmamasından şikâyet etmektedirler.

12. Bu nedenle Mahkeme, başvuranların şikâyetinin Sözleşme'nin 2. maddesinin hem esas hem usul yönünden incelenmesi gerektiği kanısındadır (bk. benzer bir yaklaşım hususunda, *Acat ve diğerleri/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 77200/01, 5 Nisan 2005).

13. Öte yandan Mahkeme, mevcut davayı, bir devletin Sözleşme'nin 2. maddesi bağlamındaki pozitif yükümlülükleri konusundaki içtihadından doğan genel ilkeler ışığında inceleyecektir (bk. diğer kararlar arasında, *McCann ve diğerleri/Birleşik Krallık*, 27 Eylül 1995, §§ 146–147, A serisi no. 324, *L.C.B./Birleşik Krallık*, 9 Haziran 1998, § 36, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1998–III, *Osman/Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1998, §§ 115–116, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1998–VIII ve *Tanrıbilir/Türkiye*, No. 21422/93, § 71, 16 Kasım 2000).

14. Mahkeme, bir kişi haklı görülebilir şekilde bir ihlalin söz konusu olduğunu iddia ettiğinde, etkin başvuru kavramının, yasaya aykırı adam öldürme suçlaması durumunda, Devlet tarafından sorumluların belirlenmesine ve cezalandırılmasına yol açacak nitelikte derin ve etkin soruşturmaların yapılmasını gerektirdiğini hatırlatmaktadır (bk. diğer kararlar arasında, *Yaşa/Türkiye*, 2 Eylül 1998, § 98, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1998-VI; *Oğur/Türkiye* [BD], No. 21594/93, § 88, AİHM 1999 III).

15. Somut olayda Mahkeme, Devletin, bir kişinin hayatını kaybettiği davanın kendine özgü koşullarını ortaya koyacak nitelikte bağımsız ve kamuya açık bir soruşturma yürütme yükümlülüğü ile ilgili olarak, ulusal makamlar tarafından ivedililikle bir soruşturmanın yürütüldüğünü tespit etmektedir. Bu soruşturma sayesinde, maktulü öldüren kişi tespit edilmiş ve söz konusu kişi 15 yıl ağır hapis cezasına çarptırılmıştır (bk. *Aksarı ve diğerleri/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 50265/07, 20 Eylül 2011).

16. Mahkeme, mevcut dava kapsamında, adli organlar tarafından yürütülen soruşturmanın, Sözleşme'nin 2. maddesinin usuli gerekliliklerini karşıladığı sonucuna varılmasına imkân veren kendine özgü çok sayıda unsurun mevcut olduğunu gözlemlemektedir: Otopsi yapılmış ve otopsi sonrasında düzenlenen rapor 8 Aralık 2004 tarihinde dosyaya eklenmiştir; akabinde, 8 Şubat 2005 tarihli bilirkişi raporunun düzenlenmesi amacıyla adli polis çok sayıda izin ve emarelerin alınması için suçun işlendiği yerde müdahalede bulunmuş; alınan numuneler el konulan nesnelere birlikte incelenmiş ve muhafaza altına alınmış, öte yandan görgü tanıkları dinlenmiştir.

17. Dolayısıyla, adli makamlar, mahkûm edilen tek kişinin suça karıştığı ve başvuranlar tarafından suçlanan üç kişiyi mevcut davayla ilişkilendirmek için yeterli unsur bulunmadığı sonucuna varmışlardır. Başka bir ifadeyle, dosya incelendiğinde, bu kişiler suçun işlendiği yerde bulunmuş olsalar da,

hiçbir unsur, bu kişilerin cinayetin işlendiği anda söz konusu yerde belli bir süre için bulduklarını ortaya koymaya imkân vermemekteydi.

18. Mahkeme, başvuruların yakınının ölüm olayı çerçevesinde sanık S.B.nin sorumluluğunun tespit edilmesi amacıyla adli makamlar tarafından yapılan ayrıntılı hazırlık soruşturmasında keyfilik bulunmadığı ve bu soruşturmanın derin ve etkili olarak değerlendirilebileceği kanısındadır.

19. Bu koşullarda Mahkeme, başvuruların ya da avukatlarının suç ortaklığına ilişkin suçlamalar konusunda yetkili makamlara daha kuvvetli bir dayanak sunmaları gerekmeksizin, başvuruların haklı olarak daha derin soruşturmaların yapılmasını ümit edemeyecekleri kanısına varmaktadır (bk. diğer kararlar arasında, *Ş.T./Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 28310/95, 9 Kasım 1999, *Kaplan/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 24932/94, 19 Eylül 2000 ve *Mahsun Tekin/Türkiye*, No. 52899/99, § 29, 20 Aralık 2005).

20. Nitekim, adli makamlar Sözleşme'nin 2. maddesinin gerektirdiği « etkin bir soruşturma yürütme görevini yerine getirmemekle suçlanamayacaktır, zira yalnızca yukarıda belirtilen üç şahıs ile ilgili olarak başvuruların iddialarının “savunabilir” değerlendirilebilmesi halinde adli makamların bu yükümlülüğü yerine getirmeleri gerekecektir. Böylelikle, yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı somut olayda bu tür bir durum söz konusu değildir (bk. örnek olarak, *Çakıcı/Türkiye* [BD], No. 23657/94, § 113, AİHM 1999-IV; yukarıda anılan *Kaplan* kararı, *Salman/Türkiye* [BD], No. 21986/93, § 121, AİHM 2000-VII; yukarıda anılan *Mahsun Tekin* kararı, § 29).

21. Yukarıda vardığı sonuçları dikkate alan Mahkeme, bu iddiaların dayanaktan yoksun olduğu ve dolayısıyla, başvurunun, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği kanısına varmıştır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; 24 Mart 2016 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Abel Campos
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ksenija Turković
Başkan

Başvuranların Listesi

1. Şevket Güneş, 1973 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir;
2. Abdurrahman Güneş, 1943 doğumludur ve Adıyaman'da ikamet etmektedir;
3. Gafure Güneş, 1949 doğumludur ve Adıyaman'da ikamet etmektedir;

4. Mehmet Güneş Adıyaman'da ikamet etmektedir;
5. Nevzat Güneş, İstanbul'da ikamet etmektedir;
6. Nusret Güneş, 1968 doğumludur ve Adıyaman'da ikamet etmektedir.